

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 4573
Tarih: 31.12.2019

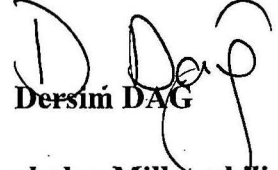
Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 31/12/2019
Sayı: -120.10-E 00000593339

0000593339

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Diyarbakır'da 27.12.2019 tarihinde çevik kuvvet polislerine ait zırhlı aracın çarpması sonucu İnşaat Mühendisi 33 yaşındaki Cihan CAN adlı yurttaş hayatını kaybetmiştir. Yaşanan bu olay özellikle Doğu ve Güneydoğu illerinde polis ve askere ait zırhlı araçların yol açtığı ölümlerin vahametini bir kez daha ortaya koymuş bulunmaktadır. Yapılan araştırmalara göre son 10 yıl içerisinde bölge illerinde 63 zırhlı araç çarpması olayı gerçekleşmiş ve bu çarpmaların sonucunda 16'sı çocuk, 6'sı kadın olmak üzere toplam 36 yurttaş yaşamını yitirmiş, 85 yurttaş ise yaralanmıştır. Zırhlı araç çarpması sonucu yaşanan ölüm ve yaralanma olaylarının failleri hakkında açılan soruşturma ve kovuşturmalar ise ya takipsizlikle ya da çok düşük cezalarla kapatılmıştır. Bölge illerinde özellikle kent merkezlerinde çok sayıda zırhlı araç konuşlandırılmış ve bu araçlar çoğu zaman trafik kurallarına uyulmadan kullanılmaktadır. Bu araçların, kentlerin günlük olağan hayat akışına olan olumsuz etkileri, karışıkları çarpma ve kaza olayları, yaşanan ölüm ve yaralanmalar ile ilgili yürütülen davalarda ki cezasızlık durumlarının TBMM tarafından araştırılması ve yaşanan bu hak ihlallerinin biran önce son bulması amacı ile Anayasanın 98. İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Dersim DAG

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Doğu ve Güneydoğu illerine son yıllarda artan güvenlikçi politikalardan kaynaklı çok yoğun askeri sevkiyat yapılmaktadır. Bu sevkiyatlardan kaynaklı bölge illerinde kolluk güçlerinin kullandığı zırhlı araçların sayıları her geçen gün artmaktadır. Bölge illerine aşırı sevk edilen zırhlı araçlar il-ilçe merkezlerinde trafiği ve günlük hayatı olumsuz yönde etkilemektedir. Zırhlı araçlar yapıları itibari ile kent trafiğine pek uygun olmadıkları halde il-ilçe merkezlerinde bu kadar yoğun kullanılmaları ciddi sorunlar teşkil etmektedir. Çoğu zaman trafik kurallarına uyulmadan, özensizce kullanımlarından kaynaklı ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan birçok kaza meydana gelmektedir. Meydana gelen bu kazalar ile ilgili başlatılan yargılama süreçleri çoğu zaman failerin lehine sonuçlanmaktadır. Yaratılan mağduriyetlerin giderilmesi yerine yargı eliyle yeni mağduriyetler yaratılmaktadır. Zırhlı araçların çarpması sonucu yaşanan hak ihlalleri ile ilgili ortaya çıkan cezasızlık durumu bu gibi olayların artarak devam etmesine neden olmaktadır.

GEREKÇE

Ülkemizde başta Doğu ve Güneydoğu illeri olmak üzere birçok yerde ağır hak ihlalleri yaşanmaktadır. Bölge illerinde 35 yıldır devam eden çatışma hali ile beraber mevcut iktidarın son yıllarda izlediği güvenlikçi politikalardan kaynaklı yaşanan hak ihlalleri her geçen gün artarak devam etmektedir. Hayatın olağan akışını etkileyen silahlı çatışma ortamının yarattığı bu ihlallerden biri de, kentlerin yerleşim bölgelerinde güvenlik amacıyla bulundurulmuş zırhlı araçların kullanımı sonucu meydana gelen yaşam hakkı ihlalleri olmaktadır.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesinin hazırladığı ‘Zırhlı Araçların Çarpması Sonucu Meydana Gelen Yaşam Hakkı İhlalleri’ raporunda yer alan verilere göre, son 10 yılda en az 63 zırhlı araç çarpması olayı gerçekleşmiştir. 63 vakanın sonucunda; 16’sı çocuk ve 6’sı kadın olmak üzere toplamda 36 yurttaş hayatını kaybetmiştir. Bu olaylarda yaralanan 85 yurttaşın kimileri ise, fiziksel kayıplarla yaşamını sürdürmek durumunda kalmıştır. Meydana gelen ölüm ve yaralanmaların en çok çocuk ve yaşlı yetişkinleri etkilediği görülmektedir.

Yerleşim alanlarında güvenlik amacıyla bulundurulmuş zırhlı araçların kullanımından sorumlu resmi kuruluşların ve kullanıcı kolluk personelinin, araç kullanımından doğabilecek olası risklere ve ihlallere karşı önleyici tedbirler almamakta, özensiz ve keyfi davranmaktadırlar. Bu duruma yakın tarihte yaşanan şu olayı örnek verecek olursak;

- 3 Mayıs 2017 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesine bağlı Karşıyaka mahallesinde, gece saatlerinde zırhlı aracın bir evin duvarına çarpması sonucu, 7 yaşındaki Muhammed ve 6 yaşındaki Furkan Yıldırım kardeşlerin ezilerek öldüğü davada, sanık olarak yargılanan kolluk görevlisinin zırhlı araç sürücü belgesine sahip olmadığı, ancak buna rağmen zırhlı aracı kullanmakla görevlendirdiği anlaşılmıştır.

Yine zırhlı araçların kullanım amaçları ve işlevleri nedeniyle kent trafiğine pek uygun olmadıkları herkesin vardığı yaygın kanılardandır. Zırhla çevrili olmaları, yükseklikleri ve boyutları nedeniyle birçok kazaya neden olmaktadır, yine bu duruma yakın tarihte yaşanan iki olay ile açıklık getirecek olursak;

- 14 Haziran 2017 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde zırhlı aracın çarparak ölümüne neden olduğu Pakize Hazar davasında, olay sırasında zırhlı araçta bulunan bir askerin "zırhlı araçların patlamaya dayanıklı olan zırh ile çevrili olmasından kaynaklı dışarıdaki sesin kolay kolay duyulmadığını, ancak çok yakında ve yüksek sesle bağırılması durumunda bu sesin duyulacağı" şeklinde beyanlarda bulunmuştur.
- 27 Nisan 2016 tarihinde Diyarbakır kent merkezi Gevran Caddesi'nde askeri zırhlı aracın çarparak öldürdüğü 55 yaşındaki Hatun Elhuman davasında, sanık kolluk kuvvetinin avukatı "Söz konusu olayın gerçekleşmesinde müvekkilim kusurlu değildir. Buradaki olay tamamen yayanın ağır kusurundan kaynaklanmaktadır. 2.50 metre ön cam yüksekliği olan kirpi aracını kullanan müvekkilimin maktulü görmesi beklenemez. Maktul aracın kör noktasından gelmektedir. Biz ATK raporunu kabul etmiyoruz." şeklinde savunma yapmıştır.

Bu her iki olay zırhlı araçların sürekli trafik kazalarına karışmalarını, ölüm ve yaralanmaların yaşanmasının nedenlerini açıkça ortaya koymaktadır.

Zırhlı araçların çarpması sonucu yaşanan ölüm ve yaralanma olaylarının faillerine açılan soruşturma ve davaların çoğunda beraat kararı çıkmakta veya çok az bir ceza verilmektedir. Yine bu duruma açıklık getirsin diye yaşanan birkaç olayın dava sürecini örnek gösterebiliriz;

- Diyarbakır'ın Lice ilçesinde, 2017 yılında zırhlı aracın çarptığı sivil araçta bulunan 53 yaşındaki Fikri Demirbaş ile 76 yaşındaki annesi Zeynep Demirbaş, 74 yaşındaki Mahmut Öner, 64 yaşındaki Mevlüt Dağtaş ve 63 yaşındaki Abdülhamit Dağtaş yaşamını yitirdi. Lice Cumhuriyet Savcılığı, Adli Tıp Kurumunun sivil araç

0000593339

sürücüsü Fikri Demirbaş'ın "asli kusurlu olduğu" yönündeki raporunu gerekçe göstererek soruşturmada "takipsizlik" kararı vermiştir.

- Diyarbakır Bağlar ilçesinde 6 Haziran 2018 günü TOMA'nın çarptığı 65 yaşındaki Mehmet Tektekinin ölümünden 15 ay sonra 11 Eylül 2019'da aynı caddede yine zırhlı polis aracının çarpması sonucu Tektekinin 5 yaşındaki torunu Efe Tektekin'de yaşamını yitirdi. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığınca yürütülen soruşturma sonucunda Efe'ye çarparak ölümüne sebep olan polis memuru İ.A. hakkında "taksirle ölüme neden olma" suçundan 2 ile 6 yıl arasında değişen hapis istemiyle iddianame hazırlandı. Trafik Kazası Bilirkişi tarafından hazırlanan raporda, 5 yaşındaki Efe Tektekin "asli kusurlu", şüpheli polis İ.A.'nın ise "tali kusurlu" bulundu.
- Şırnak'ın Silopi ilçesinde, 3 Mayıs 2017 tarihinde evlerine giren panzerin altında ezilerek yaşamını yitiren 7 yaşındaki Muhammed ve 6 yaşındaki Furkan Yıldırım kardeşlerin ölümüne neden olan zırhlı araç sürücüsü polis Ö.Y. ve onu görevlendiren amiri M.M. hakkında açılan dava, 19 Haziran 2019'da karara bağlandı. Mahkeme, Ö.Y.'ye verdiği 2 yıl 1 aylık hapis cezasını 19 bin TL para cezasına çevirirken M.M. hakkında ise "beraat" kararı verdi.

Bunlar ve benzeri birçok olay daha yargıya intikal etmiş ancak yargının aldığı kararlar verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı üzere var olan mağduriyetleri gidermenin aksine daha fazla mağduriyet açığa çıkarmaktadır. Yargısal süreçlerin, failleri cezalandırmak ve adaleti tesis etmek yerine izledikleri cezasızlık politikası bu olayların faillerini cesaretlendirmekte ve hukuki bir yaptırımla karşı karşıya bulunmayacakları güveni kazandırmaktadır. Böylelikle bu olaylar yaygınlık kazanmaktadır, zırhlı araç sürücülerinin kent trafiğinde düzensiz ve keyfi bir tavır içerisinde bulunmalarına yol açmaktadır. İzlenen bu politika ile hukukun üstünlüğü ilkesi açık bir şekilde ihlal edilmektedir, mevcut cezasızlık politikası yalnızca mağdurları değil toplumun tüm kesimlerini ve demokrasiyi olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Yaşanan bu ağır hak ihlallerinin önüne geçmek TBMM'nin öncelikli görevlerinden biri olduğu için bu konu ile ilgili Araştırma Komisyonunun kurulmasını talep ederiz.

1	ABDULLAH KOÇ		Abg
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Ar
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	Mahmut
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Güny
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	Meral
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	Ayşe
12	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	A. Şik
15	PERO DUNDAR	MARDİN	P. Dunder
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	Tuma
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	Ridvan
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	Mensur
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	Serpil Kemalbay